

SPIS TREŚCI

WSTĘP (<i>Sabina Kruszyńska</i>)	XV
OD TŁUMACZKI (<i>Sabina Kruszyńska</i>)	LXII
O RELIGII	1
Przedmowa	3
Słowo wstępne do tomu II	19
Słowo wstępne do tomu IV	21
Trzecie słowo wstępne	24
Księga I	
WPROWADZENIE OGÓLNE	25
Rozdział I	
O czuciu religijnym	27
Rozdział II	
O konieczności odróżniania czucia religijnego	
od religijnych form w celu zrozumienia rozwoju religii	48
Rozdział III	
Wpływ mitologii na moralność potwierdza	
ustanowione rozróżnienie	64
Rozdział IV	
O tym, że jedynie wprowadzone rozróżnienie wyjaśnia, dlaczego	
wiele religijnych form zdaje się być wrogami wolności,	
podczas gdy czucie religijne zawsze wolności sprzyja	76
Rozdział V	
O tym, że zwycięstwo rodzących się wierzeń nad wierzeniami starymi	
świadczy o różnicy, jaka istnieje między czuciem religijnym	
a religijnymi formami	83
Rozdział VI	
O sposobie, w jaki dotąd przedstawiano religię	87
Rozdział VII	
Zamysł niniejszej pracy	111

Rozdział VIII	
O zagadnieniach, które stanowiłyby niezbędną część historii religii, a które nie są jednakże konieczne w niniejszych badaniach	119
Rozdział IX	
Warunki, do spełnienia których zmusza nas charakter badań	126
Księga II	
O NAJBARDZIEJ PRYMITYWNEJ FORMIE, JAKĄ MOGĄ PRZYWDZIEWAĆ IDEE RELIGIJNE	157
Rozdział I	
Metoda zastosowana w księdze	159
Rozdział II	
Forma, jaką czucie religijne przybiera u Dzikich	161
Rozdział III	
Wysiłki religijnego czucia zmierzające do wzniesienia się ponad formę prymitywną	189
Rozdział IV	
O wyobrażeniach życia przyszłego w religii Dzikich	199
Rozdział V	
O błędach, w które popadło wielu pisarzy, nie dostrzegając w omawianej epoce religii walki czucia religijnego z formą	215
Rozdział VI	
O wpływie, jaki w stanie dzikości mają kapłani	220
Rozdział VII	
Skutki wpływu czarowników na religię Dzikich	233
Rozdział VIII	
Dlaczego uznaliśmy, że należy szczegółowo opisać kult Dzikich	246
Księga III	
PRZYCZYNY, KTÓRE OD PIERWSZEGO KROKU LUDZKOŚCI KU CYWILIZACJI SPRZYJAJĄ WZRASTANIU WŁADZY KAPLAŃSKIEJ	249
Rozdział I	
Przedmiot księgi	251
Rozdział II	
O stanie społecznym najbliższym stanowi dzikiemu (...)	253
Rozdział III	
O przyczynach, które jedynie wtórnie przyczyniły się do powiększenia władzy kapłańskiej (...)	253

Rozdział IV	
O przyczynie, która, ilekroć się pojawi, daje klerowi wielką władzę	254
Rozdział V	
Fakty potwierdzające wcześniejsze twierdzenia (...)	260
Rozdział VI	
O dwóch oczywistych wyjątkach (...)	260
Rozdział VII	
O różnorodności organizacji i form władzy kapłańskiej (...)	260
Rozdział VIII	
O podziale na kasty (...)	260
Rozdział IX	
O korporacjach kapłańskich zastępujących kasty (...)	261
Rozdział X	
O kompetencjach kleru w zdominowanych przez niego nacjach (...)	261
Księga IV	
O WPŁYWIE PRZYCZYŃ DRUGORZĘDNYCH NA ZASIĘG WŁADZY KAPLAŃSKIEJ	263
Rozdział I	
Wyliczenie przyczyn (...)	265
Rozdział II	
Klimat (...)	265
Rozdział III	
Żyzność lub jałowość gleby (...)	265
Rozdział IV	
O wykonywaniu prac fizycznych jako koniecznym warunku przetrwania społeczeństwa (...)	265
Rozdział V	
O zjawiskach, które mogą wywołać zdziwienie lub strach (...)	266
Rozdział VI	
O wpływie, jaki ma usposobienie ludów oraz ich zwyczajowe zajęcia (...)	266
Rozdział VII	
Skutek wielkich nieszczęść politycznych (...)	266

Rozdział VIII	
Skutek migracji (...)	266
Rozdział IX	
O walce władzy politycznej i wojskowej z władzą kapłańską	267
Rozdział X	
Kontynuacja powyższego tematu (...)	269
Rozdział XI	
Konieczne wyjaśnienia do tego, co powyżej powiedzieliśmy o Żydach (...)	269
Rozdział XII	
O tym, że walka kapłanów z władzą świecką musi zakończyć się zwycięstwem kapłanów, z chwilą, gdy prawo do władzy raz już zostało im przyznane	270
Rozdział XIII	
Podsumowanie całości	286
Księga V	
O SŁABEJ WŁADZY KAPŁANÓW U LUDÓW, KTÓRE NIGDY NIE CZCILI ANI GWIAZD, ANI ZYWIOLÓW	289
Rozdział I	
O słabości władzy kapłanów u ludów, którym obca była astrolatria, czego dowodzi historia pierwszych wieków Grecji	291
Rozdział II	
O tym, iż jest wszak możliwe, że w czasach wcześniejszych niż czasy heroiczne, Grecy byli zniewoleni przez korporacje kapłańskie (...)	303
Rozdział III	
Co o greckiej religii oraz greckim klerze czasów pierwotnych mówią świadectwa greckich historyków (...)	303
Rozdział IV	
Wpływ kolonii na społeczeństwo i religię Grecji (...)	303
Rozdział V	
O zmianach, które niezależny duch Grecji zawsze wnosił w to, co przychodziło z zewnątrz (...)	304
Rozdział VI	
Rzeczywiste części greckiego politeizmu (...)	304
Rozdział VII	
Wniosek	305

Księga VI

CZĘŚCI SKŁADOWE POLITEIZMU KAPLAŃSKIEGO	327
Rozdział I	
O połączeniu kultu żywiołów i gwiazd z kultem fetyszów (...)	329
Rozdział II	
O tej części politeizmu kapłańskiego, która jest przeznaczona dla ludu (...)	329
Rozdział III	
O tajnej doktrynie korporacji kapłańskich w starożytności	330
Rozdział IV	
Przykład powyższego złożenia u Egipcjan (...)	357
Rozdział V	
Przykład tego samego złożenia w religii Indii (...)	357
Rozdział VI	
O przyczynach, które w Indiach zmieniły rzeczone złożenie, nie wpływając jednakże na sposób oddziaływania kleru (...)	357
Rozdział VII	
O tym, że przykłady omawianego złożenia można by było znaleźć u wszystkich ludów podporządkowanych klerowi (...)	357

Księga VII

ELEMENTY USTANAWIAJĄCE POLITEIZM, NIEZALEŻNY OD PRZEWODNICTWA KAPLANÓW	359
Rozdział I	
O tym, że złożenie opisane w poprzedniej księdze nie dotyczy politeizmu niezależnego od władzy kapłanów	361
Rozdział II	
O położeniu Greków w czasach barbarzyństwa, zwanych inaczej czasami heroicznymi (...)	363
Rozdział III	
Kilka kwestii, które należy rozstrzygnąć, zanim pójdziemy dalej w naszych poszukiwaniach (...)	363
Rozdział IV	
Punkt widzenia, z którego przedstawiamy politeizm czasów heroicznych (...)	363

Rozdział V	
Upiększanie form bogów w politeizmie homeryckim (...)	363
Rozdział VI	
Uspodobienie bogów w politeizmie homeryckim (...)	364
Rozdział VII	
O greckich wyobrażeniach, które dotyczą przeznaczenia (...)	364
Rozdział VIII	
Sposoby, których Grecy używali, aby przeniknąć tajemnice losu (...)	364
Rozdział IX	
Greckie wyobrażenia o życiu przyszłym (...)	364
Rozdział X	
O tym, jak czucie religijne usiłuje wznieść się ponad opisaną formę religijną	365
Księga VIII	
KONIECZNA DYGRESJA O POEMATACH PRZYPISYWANYCH HOMEROWI	375
Rozdział I	
O tym, że religia Odysei pochodzi z innego okresu niż religia Iliady (...)	377
Rozdział II	
Kwestia wynikająca z poprzednich obserwacji (...)	377
Rozdział III	
O tym, że ułożenie Odysei, a w konsekwencji także jej mitologii, nastąpiło w okresie późniejszym niż ułożenie Iliady (...)	377
Rozdział IV	
Konkluzja	378
Księga IX	
PORÓWNANIE RELIGII KAPLAŃSKICH Z POLITEIZMEM NIEZALEŻNYM	378
Rozdział I	
Przedmiot księgi	381
Rozdział II	
O postaci bogów w religiach kapłańskich (...)	382
Rozdział III	
O usposobieniu bogów w religiach kapłańskich (...)	382

Rozdział IV	
O pewnym szczególnym wyobrażeniu, które jedynie w postaci szczętkowej można zauważyć w religii greckiej, a które w religiach kapłańskich napotyka się w formie rozwiniętej oraz sprowadzone do dogmatu (...)	382
Rozdział V	
O wyobrażeniach kapłańskich dotyczących przeznaczenia (...)	382
Rozdział VI	
O sposobach komunikowania się kapłanów z bogami w religiach kapłańskich (...)	383
Rozdział VII	
O wyobrażeniach życia przyszłego w religiach zdominowanych przez kapłanów (...)	383
Rozdział VIII	
O miejscach pobytu zmarłych oraz opisie mąk piekielnych w religiach kapłańskich (...)	383
Rozdział IX	
O metempsychozie (...)	383
Księga X	
DOGMATY WŁAŚCIWE POLITEIZMOWI KAPLAŃSKIEMU	385
Rozdział I	
Przedmiot księgi	387
Rozdział II	
O wyższości, w religiach kapłańskich, jednego wybranego boga nad bogami innymi (...)	388
Rozdział III	
O bogach podrzędnych albo o kapłańskiej demonologii (...)	388
Rozdział IV	
O bóstwach wyrządzających zło (...)	388
Rozdział V	
Następstwa powyższego dogmatu dla religii kapłańskich (...)	388
Rozdział VI	
Pojęcie pierwotnego upadku	389
Rozdział VII	
O bóstwie pośredniczącym (...)	393
Rozdział VIII	
Bóstwa potrójne albo troiste (...)	393

Rozdział IX	
Dogmat o zniszczeniu świata (...)	393
Rozdział X	
O Fallusie, o Linga oraz o bóstwach hermafrodyicznych (...)	393
Księga XI	
O PODSTAWOWEJ ZASADZIE RELIGII KAPLAŃSKICH	395
Rozdział I	
Wyłożenie zasady	397
Rozdział II	
O ofiarach z ludzi (...)	401
Rozdział III	
O niezgodnych z naturą wyrzeczeniach (...)	401
Rozdział IV	
O gorszących rytuałach (...)	401
Rozdział V	
O uświęceniu cierpienia (...)	401
Rozdział VI	
O kilku dogmatach, które mogły wkroczyć do religii kapłańskich jako następstwa wyżej omówionych dogmatów (...)	402
Rozdział VII	
Udokumentowania powyższych twierdzeń wzięte ze złożenia politeizmu starożytnego Rzymu (...)	402
Księga XII	
O MARSZU POLITEIZMU NIEZALEŻNEGO OD KAPLANÓW KU NAJWYŻSZEMU STOPNIOWI DOSKONAŁOŚCI	403
Rozdział I	
Jak rozwój społeczeństwa wprowadza do religii moralność	405
Rozdział II	
O sprzecznościach charakterystycznych dla omawianej epoki politeizmu i o tym, w jaki sposób sprzeczności te zaniknęły	410
Rozdział III	
O tym, że poematy Hezjoda pochodzą z czasów, w których dokonał się opisany przewrót (...)	413
Rozdział IV	
O Pindarze (...)	413
Rozdział V	
Porównanie piekieł Pindara z piekłami Homera i Hezjoda (...)	413

Rozdział VI	
O tym, że taki sam postęp można zauważyć u historyków (...)	413
Rozdział VII	
O tymże postępie u greckich tragicznych (...)	414
Rozdział VIII	
O Eurypidesie (...)	414
Rozdział IX	
Kilka słów o Arystofanesie (...)	414
Rozdział X	
Dlaczego w ogóle nie mówimy o greckich filozofach ...	415
Rozdział XI	
O związkach moralności z obiema formami religijnymi ...	416
Rozdział XII	
O prawdziwych związkach religii z moralnością ...	434
Księga XIII	
OD TYM, ŻE MISTERIA GRECKIE BYŁY INSTYTUCJAMI ZAPOŻYCZONYMI OD OBCEGO KLERU I ŻE MISTERIA TE, STOJĄC W CAŁKOWITEJ SPRZECZNOŚCI Z RELIGIĄ PUBLICZNĄ, W NICZYM NIE ZMIENIŁY LUDOWEJ CZĘŚCI RELIGII ...	441
Rozdział I	
O tym, iloma trudnościami najeżony jest przedmiot niniejszej książki ...	443
Rozdział II	
O tym, czym były misteria u narodów podporządkowanych kapłanom (...)	444
Rozdział III	
Jak misteria zostały przeniesione do Grecji oraz o tym, czym się tam stały (...)	444
Rozdział IV	
Zgodność sekretnych dogmatów Grecji z rytuałami i dogmatami kapłańskimi (...)	444
Rozdział V	
O duchu panującym w misteriach (...)	445
Rozdział VI	
Podsumowanie dotyczące struktury misteriów greckich (...)	445
Rozdział VII	
Stopniowe wtajemniczanie jako naśladownictwo kapłańskiej hierarchii (...)	445
Rozdział VIII	
Rzeczywisty przedmiot tajemnicy misteriów (...)	446

Rozdział IX	
O tym, jak wyjaśniano misteria (...)	446
Rozdział X	
O tym, że jedynie nasz sposób przedstawienia misterii wyjaśnia, niejednokrotnie niezgodne, nastawienie Greków do wymienionych instytucji (...)	446
Księga XIV	
O RELIGII SKANDYNAWSKIEJ I PRZEWROCIE, KTÓRY ZASTĄPIŁ BYŁ W SKANDYNAWII POLITEIZM NIEZALEŻNY RELIGIĄ KAPLAŃSKĄ	447
Rozdział I	
Uwagi wstępne (...)	449
Rozdział II	
Jak Skandynawowie przeszli od fetyszyzmu do politeizmu (...)	449
Rozdział III	
Przewrót w politeizmie skandynawskim (...)	449
Rozdział IV	
O tym, że kwestia, czy w Skandynawii dokonał się trzeci przewrót religijny, nie jest ważna dla przedmiotu naszych rozważań (...)	449
Rozdział V	
O tym, że dwa przełomy w politeizmie skandynawskim potwierdzają nasze twierdzenia o naturze dwóch rodzajów politeizmu oraz różnicach między nimi (...)	450
Księga XV	
PODSUMOWANIE	451
Rozdział I	
Kwestia wymagająca rozstrzygnięcia	453
Rozdział II	
O wadach, jakie ma zasada zachowawcza nawet w tych religiach, które przyznają kapłaństwu jedynie władzę ograniczoną	463
Rozdział III	
O tym, że doskonałość doktryny w niczym nie zmniejsza zagrożeń biorących się w religii z zasady zachowawczej	469
Rozdział IV	
Jak zębna jest dla religii każda przeszkoda przeciwna jej stopniowemu doskonaleniu	474
SKOROWIDZ OSÓB	479